

MIGRÁCIÓ ÉS MEDICINA

Tananyagfejlesztés az orvoscépzésben

A 2010-ben elindított **MSc in Migrant Health: Addressing New Challenges in Europe – CHANCE** című Erasmus projekt egyik legfontosabb célja naprakész tudás átadása olyan egészségügyi és szociális szakemberek számára, akik a napi munkájuk során rendszeresen nyújtanak segítséget migránsok és menekültek részére. A hat európai felsőoktatási intézmény együttműködésében, a **Pécsi Tudományegyetem Migrációs-egészségügyi Tanszéki Csoport** koordinálásával kifejlesztett és tesztelt interdiszciplináris tananyag hiánypótlónak és egyedülállónak számít az egészségügyi képzések terén. A migráns-specifikus ismeretekkel rendelkező szakemberek oktatásán túl a képzés szakpolitikai jelentősége, hogy hozzájárulhat a migrációs egészségügy fejlesztéséhez és az egészségügyi ellátórendszerek hatékonyabb működéséhez. **Prof. Dr. Szilárd István**, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Műveleti Medicina Tanszék vezető oktatója és kutatója válaszolt kérdéseinkre.

Milyen szükségletek, kihívások megválaszolására fejlesztették ki a migrációs egészségügyi mesterképzés tananyagát?

A Pécsi Tudományegyetem a Nemzetközi Migrációs Szervezettel közösen már a 2000-es évek elején felvetette a mesterképzés kialakításának szükségességét. A program el is készült, de végül nem indult el. A 2015-ös év során pedig **több mint egymillió menekült és irreguláris migráns érkezett az Európai Unióba**. Ők egészségügyi szempontból a saját, földrajzilag tőlünk távoli országuk megbetegedési profilját tükrözik, amelyek sok mindenben eltérnek az európai országokétól. Különböző az egyes közegészségügyi rendszerek fejlettségi szintje is, van, amelyik ki sem fejlődött, vagy pedig – mint például Szíriában – jól fejlett volt, de rommá vált.

A származási országok megbetegedési struktúráját is ismertető képzés további hiánypótló eleme, hogy ismételt beemeli az orvosi közgondolkodásba azoknak a járványos, de **vaksinációval elkerülhető betegségeknek** a diagnosztikai elemeit, amelyek a védőoltásoknak köszönhetően már eltűntek az Európai Unióban. Ilyen például a diftéria, a kanyaró és a gyermekparalízis.

Mire fókuszál még a kurrikulum a közegészségügyi szempontokon kívül?

A különböző kulturális, egészség-kulturális, vallási és nyelvi háttérrel, betegségstruktúrával, orvoshoz fordulási szokásokkal és jogi státusszal rendelkező páciensek számára nyújtott egészségügyi, valamint pszichoszociális szolgáltatás újfajta ismeretek és készségek elsajátítását igényli. Ezek közül talán az egyik legfontosabb az **interkulturális kompetencia** bővítése, amely elengedhetetlen az orvos és a beteg közötti kölcsönös bizalmi légkör kialakításához. A kulturális és vallási elköteleződések egészségügyi kihatásainak ismerete nélkül ez a bizalmi kapcsolat nem fog kialakulni akkor sem, ha az ellátást végző orvos szakmailag kiváló. Ideális esetben (és közös nyelv híján) az orvos és betegek közti kommunikációt tolmács segíti, azonban a szakembereknek azt is meg kell tanulniuk, mit és milyen módon lehet kommunikálni egy ilyen helyzetben.

További hangsúlyos elem a **mentális egészség** és a **pszichoszociális rehabilitáció**, hiszen a háború sújtotta térségekből érkezőket a menekülés közben és után is érik traumák. A fogadó országba való integrációs folyamat, illetve a munkakeresés során is komoly lelki teher éri a migráns háttérrel rendelkezőket.

A (már megszűnt) debreceni és a bicskei befogadó állomáson tartózkodó menekültek körében végzett korábbi fókuszcsoporthoz kutatásunk során az derült ki, hogy kifejezett igényük lenne pszichológiai-mentálhigiénés segítség igénybevételére.

Mindezek a területek jelen pillanatban teljesen hiányoznak az orvoscépzésből, ezeket tehát be kell építeni, meghozzá két szinten. Egyrészt a felsorolt témák jelenjenek meg az európai orvoscépzésben, mint standard egységek. Másrészt pedig azok számára, akik kiemelten foglalkoznak migránsokkal, legyen elérhető a mesterszak.

Ki a képzés célcsoportja?

Alapvetően az egészségügyi BA végzettségű szerettek, a másik nagy csoport pedig a társadalomtudományi háttérrel rendelkezők. Számukra azonban feltétel további egészségügyi kreditek megszerzése.

Hol tart jelenleg a program?

A tananyagfejlesztést követően a mesterképzést végül Ausztriában sikerült akkreditáltatni, így azt a Pécsi Tudományegyetem a Kremsi Egyetemmel, az oktatás gazdájával közösen indítja el 2016 őszén. A hallgatók toborzása

A Pécsi Tudományegyetem migrációs-egészségügyi munkacsoportja fókuszcsoporthoz készített interjúkat a bicskei menekülteket befogadó állomás lakóival

nemrég indult. A hazai akkreditációt – bár a tananyag az egészségügyi pályázatoktól elvárt ún. „európai hozzáadott érték” tekintetében 100%-os pontszámot ért el – a Magyar Akkreditációs Bizottság nem tartotta időszerrűnek 2015 elején. Bár ez a szak nálunk még nem indult el, de a Pécsi Tudományegyetem orvostudományában folyamatosan jelen van a migrációs egészségügy, hiszen e terület fejlesztésének sürgősségét az Egészségügyi Világszervezet is rendre hangsúlyozza.

Mi a jövőkép?

Természetesen újból megpróbáljuk elismertetni a migrációs egészségügyi mesterszakot, hogy önálló képzésként Magyarországon is elindulhasson. •

KISS ADRIENN
Tempus Közalapítvány,
Kommunikációs egység

A hat felsőoktatási intézményből álló konzorcium tagjai:

- Pécsi Tudományegyetem (Magyarország)
- Danube University Krems (Ausztria)
- Pavol Jozef Šafárik University in Košice (Szlovákia)
- Medizinische Universität Graz (Ausztria)
- Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald (Németország)
- University of East Anglia (Anglia)

Együttműködő partner: EURIPA
(European Rural and Isolated Practitioners Association)

A projekt címe: **MSc in Migrant Health: Addressing New Challenges in Europe – CHANCE**

Időtartam: **36 hónap** (2010. október 1. – 2013. szeptember 30.)

Koordinátor: **Pécsi Tudományegyetem**

A projekt honlapja: www.mighealth-unipecs.hu/chance

Kurzustartó: **Danube University Krems együttműködésben a Pécsi Tudományegyetemmel**

Danube University Krems honlapja a felvételi tudnivalókkal:

www.donau-uni.ac.at/en/index.php > Study > Law, Administration and International Affairs > Integration and Migration Migrant Health: Addressing New Challenges in Europe

A képzés célcsoportja:

- kutatók, gyakorlati szakemberek
- egészségügyi és szociális szakemberek, nővérek, szociális munkások, gondozók
- kormányzati és NGO képviselők, szakpolitikai elemzők, döntéshozók

A migrációs egészségügyi mesterszak hat fő kompetenciára fókuszál:

- klinikai és közegészségügyi értékelés
- epidemiológia és kutatómódszertan
- környezet- és foglalkozás-egészségügy
- a migráció gazdasági, egészséggazdasági hatása
- szervezet- és rendszermenedzsment
- a bevándorlás társadalmi és viselkedési (beleértve: multikulturális, - vallásos) aspektusai, valamint egészségre, mentális egészségre gyakorolt hatása

AZ EURÓPAI HOZZÁADOTT ÉRTÉKRŐL BŐVEBBEN:

ec.europa.eu/chafea/documents/health/hp-factsheets/added-value/factsheets-hp-av_hu.pdf